

Dwa lata funkcjonowania Sądów Własności Intelektualnej w Polsce

„Dwa lata funkcjonowania Sądów Własności Intelektualnej w Polsce” to tytuł konferencji, która odbyła się 28 czerwca 2022 r. w Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości. Miała ona głównie charakter podsumowujący działalność sądów IP, ale objęła także szereg postulatów dotyczących usprawnienia postępowania z zakresu spraw własności intelektualnej oraz rozwiązań systemowych.

W trzech panelach wzięli udział przedstawiciele Urzędu Patentowego RP, Ministerstwa Sprawiedliwości, nauki, przedsiębiorców, samorządów zawodowych, a także sędziowie. Naczelną Radę Adwokacką reprezentowała adwokat Adrianna Pilecka - przewodnicząca Sekcji Prawa Własności Przemysłowej przy ORA w Warszawie.

Pierwsza część konferencji, w której głos zabrały: prezes Urzędu Patentowego Edyta Dęby-Siwiek oraz SSO dr Agnieszka Gołaszewska - przewodnicząca XXII Wydziału Własności Intelektualnej Sądu Okręgowego w Warszawie, stanowiła swoisty bilans i spojrzenie z perspektywy dwóch lat na osiągnięcia reformy wprowadzającej sądy IP (własności intelektualnej).

Przedstawione przez sędzię Agnieszkę Gołaszewską dane, obrazujące rosnący wpływ spraw - w 2021 r. tylko do warszawskiego sądu wpłynęło ich około 1000 - i szybkie tempo ich rozstrzygania - około 4 miesiące - w ocenie panelistów potwierdziło, że decyzja o powstaniu wyspecjalizowanych sądów była krokiem w dobrą stronę i sprzyja profesjonalizacji wymiaru sprawiedliwości. Na ten ostatni aspekt zwróciła także uwagę prezes Urzędu Patentowego RP Edyta Dęby-Siwiek, podkreślając komplementarność działań Urzędu Patentowego oraz sprawnego funkcjonowania sądów IP, co umożliwia skuteczną egzekucję praw własności intelektualnej przez przedsiębiorców. Istotną kwestią poruszoną w tej części była także planowana nowelizacja ustawy o ustroju sądów powszechnych, w związku z którą środowisko wyraża obawy, że może ona zmierzać do niekorzystnych zmian w systemie sądów IP, a w skrajnym wariantcie do ich likwidacji. Przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości - prof. Michał Romanowski starał się jednak wyjaśnić, że wprowadzenie sądów IP traktowane jest w kategoriach sukcesu i nie ma planów zmierzających do ich likwidacji.

Prace legislacyjne nad wskazaną ustawą wciąż się toczą i szczególnie wskazany wydaje się ich monitoring i nacisk ze strony środowiska pełnomocników, aby reforma sądownictwa w tym obszarze nie została poniechana.

W drugim panelu poruszone zostały kwestie o charakterze merytorycznym, a na szczególną uwagę zasłużyło wystąpienie SSO dra Jarosława Antoniuka, przewodniczącego XXIV Wydziału Własności Intelektualnej Sądu Okręgowego w Katowicach. Zaprezentował on propozycję ustawowej regulacji tzw. pism zaporowych w postępowaniu zabezpieczającym.

Dotychczas, pomimo istnienia pewnej praktyki w tym obszarze, brak było skonkretyzowanej regulacji prawnej, która wymuszałaby jednolitość podejścia sądów do możliwości składania takich pism oraz dalszego postępowania z nimi w przypadku złożenia wniosku o zabezpieczenie przez uprawnionego. Potrzeba takiej regulacji od dawna postulowana jest przez prawników zajmujących się IP, a jej celem ma być dążenie do zrównoważenia praw stron występujących w postępowaniu zabezpieczającym. Zwraca się uwagę, że wydawanie postanowień zabezpieczających w oparciu o stanowisko tylko jednej ze stron może nie uwzględniać istotnych okoliczności faktycznych, a w efekcie na długi czas zaburzać konkurencję rynkową. Wydaje się, że w tej sprawie całe środowisko mówi jednym głosem, a prace nad odpowiednimi zmianami powinny stać się kwestią najbliższych miesięcy.

Prof. Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, dr hab. Paweł Podrecki (Uniwersytet Jagielloński) poruszył natomiast kwestię tajemnicy przedsiębiorstwa w kontekście postępowań z

zakresu własności intelektualnej, postulując rozważanie dalszych prac nad wzmocnieniem ochrony w tym obszarze. Prof. UAM dr hab. Rafał Sikorski (Zakład Prawa Europejskiego, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza) zaproponował interesujące spojrzenie na zagrożenia płynące ze specjalizacji sądownictwa, postulując szerokie spojrzenie na prawo własności przemysłowej z uwzględnieniem prawa konstytucyjnego czy antymonopolowego.

W trakcie konferencji padły także pytania o pojawiającą się od pewnego czasu praktykę wymogu tzw. pilności przy składaniu wniosków o zabezpieczenie, gdzie niektóre sądy proponują przyjęcie 6-miesięcznej cezury od wystąpienia naruszenia. Niezłożenie wniosku w takim terminie miałyby powodować brak interesu prawnego po stronie uprawnionego. W tym aspekcie jednak dyskutanci opowiedzieli się za bardziej liberalnym podejściem nakazującym każdorazowo brać pod uwagę okoliczności sprawy, w przeciwieństwie do stosowania swego rodzaju automatyzmu.

W trzecim panelu, dotyczącym postulatów zmian na przyszłość w funkcjonowaniu sądów IP, udział wzięli: adwokat Adrianna Pilecka reprezentująca Naczelną Radę Adwokacką, radca prawny i rzecznik patentowy Dorota Rzążewska - prezes Polskiej Izby Rzeczników Patentowych, radca prawny i rzecznik patentowy Ewa Gryc-Zerych - wiceprezes Krajowej Rady Radców Prawnych, Grzegorz Rychwalski - Lider Rady IP, Konfederacja Lewiatan, rzecznik patentowy Romuald Żywiecki - przewodniczący grupy roboczej PZPPF ds. IP, Polski Związek Pracodawców Przemysłu Farmaceutycznego. Panel był moderowany przez Bartosza Krakowiaka, przewodniczącego Zarządu Stowarzyszenia Ochrony Własności Przemysłowej.

Przedstawicielki samorządów zwróciły szczególną uwagę na potrzebę dążenia do ujednolicania praktyki sądów IP, wykorzystania instytucji posiedzenia przygotowawczego, a także dostępności orzeczeń wydawanych przez sądy IP poprzez publikację ich zanonimizowanych wersji. Bardzo istotną kwestią poruszoną w tej części było usprawnienie orzekania w sprawach o charakterze technicznym, gdzie niezbędne są wiadomości specjalne ze specyficznych dziedzin. Zwrócono uwagę na dostrzeganą w całym wymiarze sprawiedliwości trudność ze znalezieniem biegłych będących specjalistami z dziedziny, a także z poziomem sporządzanych opinii. Postulowano tutaj różne rozwiązania, od sięgających najdalej mieszanych składów orzekających obejmujących sędziów prawników i specjalistów z wykształceniem technicznym - ławników pełniących funkcję doradców technicznych sędziów czy funkcjonującej przy sądzie listy biegłych ad hoc obejmujących ekspertów Urzędu Patentowego. Wydaje się, że to właśnie to ostatnie rozwiązanie ma największą szansę realizacji w najbliższym czasie.

Grzegorz Rychwalski omówił postulaty Konfederacji Lewiatan dotyczące wydłużenia odpowiedzi na pozew czy rozszerzenia możliwości składania powództw wzajemnych. Romuald Żywiecki zaprezentował natomiast perspektywę przedsiębiorców branży farmaceutycznej w odniesieniu do funkcjonowania postępowania zabezpieczającego i jego zagrożeń.

Niezależnie, podkreślono konieczność skorelowania przepisów projektowanej nowej ustawy Prawo własności przemysłowej z postępowaniem proceduralnym.

Podsumowaniem tej konferencji może być pojawiająca się w wielu wypowiedziach analogia do małego dziecka, które, mając dwa lata - a tyle właśnie liczy reforma, która z dniem 1 lipca 2020 r. powołała do życia sądy własności intelektualnej - już samo dobrze stoi na nogach, ale wciąż potrzebuje się rozwijać i potrzebuje wsparcia. W ocenie dyskutantów tak właśnie powinniśmy patrzeć na sądy IP - obserwując ich funkcjonowanie stymulować do dalszego rozwoju i korygować tam, gdzie jest to niezbędne. Głos Adwokatury w tym zakresie również powinien być dostrzegalny, a jak pokazała ta konferencja w naszym gronie wiele Koleżanek i Kolegów, ma do zaproponowania ciekawe postulaty i rozwiązania.

